

حقوق اساسی. آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. بعد از اصلاحات .

(تالیف : دکتر محمدجواد صفار)

1-

قانون اساسی به چه معنایی است هر دو معنا را توضیح دهید؟ (2نمره) (ص8-9)

1. قانون اساسی بیانگر حقوق و تکالیف همه افراد یک کشور می باشد و عموم مردم صرف نظر از مقام و شغل و موقعیتشان در این قانون سهیم هستند.

2. قانون اساسی مجموعه قواعد و مقررات حاکم بر اساس حکومت، صلاحیت قوای مملکت و حقوق و آزادی های فردی است.

2- دلیل نیاز به قانون را بیان کنید؟ (2)

انسان موجودی اجتماعی و مدنی بالطبع، خواسته هایش تنها در ظرف جامعه تامین می شود. او به جهت نیازهایش ناگزیر از زندگی در کنار دیگران و ارتباط با آنهاست و برای تنظیم این روابط و ارتباطات و تعیین حدود و مرزهای آن به نحوی که منافع و مصالح افراد در برابر یکدیگر تامین شود، نیازمند به وجود قواعد و موازینی موسوم به قانون می باشد.

3- تدوین قانون اساسی در کشورها چند شکل دارد بیان کنید؟

چهار شکل: **الف** - در بعضی از کشورها مقام صلاحیت دار برای وضع و تصویب قانون اساسی، سلطان و شاه است، چنانکه در کشورهای سلطنتی قرن 19 غالباً قانون اساسی از طرف سلاطین به مردم عرضه میشد و این سلطان بود که یکطرفه تصمیم می گرفت که حکومت از سلطنت استبدادی به مشروطه تغییر پیدا کند. مظفرالدین شاه فرمان مشروطیت را داد و مجلس ملی تشکیل داد و به تدوین قانون اساسی پرداخت.

ب - بعضی مردم را واضع قانون می دانند که از دو طریق است: 1-

1- ابزار مستقیم و خالص و بی واسطه (رفراندوم) 2- ابزار غیر مستقیم و درجه دو و با واسطه. مردم به منتخبین خود وکالت می دهند مثل انتخابات. -مجمعی را که منتخبین در آن جمع می شوند را "مجلس موسسان"، "مجلس خبرگان" و یا "شورای خبرگان" می نامند.

ج - شیوه "خبرگان-رفراندوم" یا شیوه "موسسان-رفراندوم" تلفیقی از دوشیوه انتخابات و رفراندوم است. بدین معنا که اول مردم عده ای صاحب نظر و خیره و آشنا به دانش تقنین را انتخاب میکنند تا قانون را مطابق با خواسته ها و نیازهای مردم تهیه و تنظیم کنند و سپس آن را جهت تصویب به آرای عمومی بگذارند. مثل قانون اساسی 1964 فرانسه که مردم آنرا وتو کردند و سپس برای بار دوم مجلس موسسان تشکیل شد و متن مورد قبولی را ارائه دادند.

د - در نظام جمهوری اسلامی، تصویب قانون اساسی به شیوه تلفیقی و مضاعف (خبرگان - رفراندوم) انجام گرفت امام قانون

مصوب به خواست مردم ارتباطی نداشت بلکه مقررات قانون اساسی، قوانینی از کتاب و سنت بود که توسط مجتهدان عالی مقام تهیه و تنظیم شد و در مسائل مستحدثه راه حل های نو و ابتکاری ارائه گردید و به تایید موسس نظام جمهوری اسلامی رسید و سپس به آرای عمومی مردم رسید با اعلام 99/5 رای به تصویب رسید.

4- تفاوت‌های قانون اساسی با سایر قوانین چیست؟ (2)

الف- از جهت وضع و تصویب: قانون اساسی با تشریفات بیشتری است مثل قانون جمهوری اسلامی ایران که به شیوه مضاعف (خبرگان-رفراندوم) تدوین شد ولی قوانین عادی فقط از طریق پارلمان (مجلس شورای اسلامی) وضع و تصویب می‌شود.

ب- از لحاظ شرح و تفسیر: تفسیر قانون اساسی به عهده شورای نگهبان با تصویب سه چهارم اعضای آن اما مرجع صالح برای شرح و تفسیر قانون عادی مجلس شورای اسلامی است.

ج- از لحاظ لغو و تهذیب و تغییر یا تجدید نظر و بازنگری: اصولاً قانون اساسی کمتر دستخوش تغییر است و برای تغییر تشریفات زیادی هست ولی در مورد قانون عادی انعطاف پذیرتر است.

د- از جهت تبعیت و مطابقت قوانین با یکدیگر: قانون اساسی در راس هرم مقررات است و قوانین عادی نباید آنرا نقض کنند و در صورت تشخیص تغایر آن قانون از اعتبار می‌افتد.

5- خصوصیات مهم قانون اساسی را بیان فرمایید؟ (2)

1. باید از عقیده و ارزش‌های خاص جامعه خود الهام بگیرد و متناسب با فرهنگ و نیازهای جامعه باشد.

2. ابتکاری و غیر تقلیدی بودن از بارزترین خصایص قانون اساسی هر کشور است. چنانکه قانون اساسی مشروطیت ایران متنی تقلیدی و اقتباسی از قانون بلژیک و فرانسه و غیره بود.

3. قانون اساسی باید به امور بنیادی و چارچوب‌های اصلی بپردازد و از امور جزئی بپزدازد. و به امور ثابت انسانیت بپردازد و امور متغیر را به قانون عادی بسپارد. قانون اساسی مشروطیت بیشتر شبیه به یک آیین نامه داخلی مجلس بود.

4. صراحت و وضوح باید در قانون مشخص باشد تا قابل برداشت‌های مختلف نباشد و گرنه به صلابت و استحکام آن لطمه می‌زند.

6- نظر امام درباره ویژگی‌های قانون اساسی چیست؟ (2)

الف- حفظ و حمایت حقوق و مصالح تمام قشرهای ملت، دور از تبعیض‌های ناروا.

ب- پیش‌بینی نیازها و منافع نسل‌های آینده، آن‌گونه که مدنظر شارع مقدس در معارف ابدی اسلام است.

ج- صراحت و روشنی مفاهیم قانون، به نحوی که امکان تفسیر و تاویل غلط در مسیر هوس‌های دیکتاتورها و خودپرستان تاریخ در آن نباشد.

د- صلاحیت نمونه و راهنما قرار گرفتن برای نهضت‌های اسلامی دیگر که با الهام از انقلاب اسلامی ایران در صدد ایجاد جامعه اسلامی بر می‌آیند.

7- چند نوع قانون اساسی داریم نام ببرید؟ (1/5) صفحه 14-15

8- از جهت تعیین مرجع صالح در تغایر با قوانین دیگر قانون اساسی به چند دسته تقسیم می‌شود؟ (1/5) صفحه 16

9- بنابر اصل 177 قانون اساسی چند مقام در بازنگری قانون اساسی دخالت دارند؟ (1)

1- مقام پیشنهاددهنده: مقام رهبری بعد از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، طی حکمی به رئیس جمهور موارد اصلاح یا متمیم قانون اساسی را به شورای بازنگری پیشنهاد می‌کند.

2- مقام مباردت کننده: شورای بازنگری است

10- نظام جمهوری اسلامی دارای چندرکن است با توضیح نام ببرید؟(2)

1-حاکمیت خدا 2- حاکمیت مردم

- اصل 56 اعلام می دارد:حاکمیت مطلق برجهان و انسان از آن خداست و هم او ، انسان را برسرنوشت اجتماعی خویش حاکم ساخته است .بنابراین در نظام سیاسی .ایران مصدر مشروعیت خداوند است و حق حاکمیت به او اختصاص دارد.
- حاکمیت مردم درطول حاکمیت خداوند است و در دو مرحله می باشد: ازطریق انتخاب نمایندگان مجلس و شرکت در همه پرسی و شرکت در شوراهای اسلامی و انتخاب اعضای آنها محقق میگردد .

11- ویژگی های شکلی نظام جمهوری اسلامی را نام ببرید و توضیح مختصری بفرمایید؟(1)

- 1.خط و زبان : زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است.اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید به زبان فارسی باشد ولی استفاده از زبان های محلی و قومی درمطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها درمدارس درکنارزبان فارسی آزاد است . زبان قران و علوم و معارف اسلامی عربی را پس از دوره متوسطه درهمه کلاسها باید تدریس شود درهمه رشته ها .
- 2-تاریخ : مبدا تاریخ رسمی کشور هجرت پیامبر اکرم ص است .تاریخ هجری و شمسی هر دو معتبر است .امامبنای کار ادارات دولتی هجری شمسی است .

12- دو عنصر مهم پیدایش نظام جمهوری اسلامی ایران را نام ببرید.(2)

الف-انقلاب اسلامی ملت ایران که به براندازی نظام ناصالح گذشته و شرکت درهمه پرسی 10 و 11 فروردین 58 هجری شمسی منجر شد درواقع اعلام رسمی این مطلب بود که مردم خواستار نظام صالح فعلی ،یعنی جمهوری اسلامی هستند.

ب-موفقیت و پیروزی عنصر اول (انقلاب اسلامی ایران) مرهون رهبری های داهیانة رهبر انقلاب است واین امر نشان می دهد که نهاد رهبری یا ولایت فقیه اساسی ترین نهادی است که حافظ اسلامی ماندن نظام است

13- طبق اصل 5 و 109 قانون اساسی رهبر باید دارای چه شرایطی و صفاتی باشد؟(2)

الف-شرایط و صفات دینی (شرایط و صفات فقاہت و رهبری دینی)عبارتند از :

1.صلاحیت علمی لازم برای افتاء در ابواب مختلف فقه

2.عدالت و تقوای لازم برای رهبری امت

ب-شرایط و صفات سیاسی (شرایط و صفات زعامت و رهبری سیاسی)عبارتنداز:

1.بینش صحیح سیاسی و اجتماعی و یابه تعبیر اصل 5(آگاهی به زمان)

2.تدبیر(مدیربودن)

3.شجاعت

4.مدیریت و قدرت کافی برای رهبری

14- ملاکهای قانونی برای انتخاب واجدین رهبری کدام هستند نام ببرید.(1)

- 1.در احکام و موضوعات فقهی اعلم و افقه باشد. 2. درمسائل سیاسی و اجتماعی اعلمیت داشته باشد.
- 3.ازمقبولیت عامه برخوردار باشد. 4.واجدبرجستگی خاص دریکی از صفات رهبری باشد.5.اگر ملاکهای بالا قابل عمل نبود از انتخاب اکثریت اعای مجلس خبرگان رهبری انتخاب خواهدشد.

15- در چه شرایطی رهبری عزل میشود؟ (1)

مرحله اول: تحقق یکی از دلایل زیر: 1. عجز و ناتوانی رهبر از وظایف قانونی خود
2. فقدان یکی از شرایط رهبری 3. معلوم شود از آغاز فاقد یکی از شرایط رهبری بوده است.

مرحله دوم: تشخیص و تایید تحقق یکی از شرایط عزل. تشخیص این امر به عهده مجلس خبرگان است.

16- به چه دلیل هایی شورای موقت رهبری تشکیل می شود؟ (1)

1. فوت رهبر 2. کناره گیری رهبر 3. برکناری رهبر 4. بیماری رهبر 5. حادثه ای که باعث شود رهبر به وظایف خود نرسد.

17- وظایف شورای موقت رهبری چیست نام ببرید. (2)

همه وظایف رهبر را بطور موقت به عهده میگیرند و در خصوص وظایف ذیل پس از تصویب سه چهارم اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام اقدام میکنند:

1. تعیین سیاست های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران.

2. فرمان همه پرسی 3. اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها 4. عزل رئیس جمهور

5. نصب و عزل و قبول استعفای رئیس ستاد مشترک، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و فرمانده های عالی نیروهای نظامی و انتظامی .

18- وظایف و اختیارات رهبر نسبت به کل نظام جمهوری اسلامی چیست؟ (2)

1. تعیین سیاستهای کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام.

2. نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلی نظام.

3. حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه .

4. حل معضلات نظام که در حالت عادی قابل حل نیست ، از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام.

19- وظایف رهبر نسبت به بخش اداری قوه مجریه چیست نام ببرید؟ (1/5) ص 36

20- عزل و نصب کدام یک از مقامات نظامی به عهده رهبر میباشد؟ (1/5) ص 37

21- وظایف رهبر نسبت به قوه مقننه کدام است نام ببرید. (1)

امضای فرمان همه پرسی - تعیین و نصب شورای نگهبان

22- دلیل اهمیت قوه مقننه در جمهوری اسلامی را بیان نمایید؟ (2)

- متکفل قانون گذاری و وضع و تهذیب و لغو قوانین است.

- مظهر قدرت و حکومت مردم و تبلور اراده ملت و مصداق خارجی جمهوریت است.

- حفظ حیثیت و آبروی ملی و شئون سیاسی و اجتماعی ملت

- مرکز قانونگذاری کشور

23- حاکمیت تقنینی در کشور به چند صورت قابل اجرا است بطور خلاصه توضیح دهید. (2)

1. شیوه غیرمستقیم تصویب قوانین (قانون گذاری مع الواسطه)

مردم بطور غیرمستقیم از طریق نمایندگان در محلی به نام پارلمان یا مجلس جمع میشوند و به تنظیم و تصویب

قوانین میپردازند. این شیوه با ابزار انتخابات انجام میشود.

2. شیوه مستقیم تصویب قوانین (قانونگذار بلاواسطه) نظرات مردم به شیوه مستقیم با ابراز همه پرسى یا رفراندوم عملی میگردد.

24- قوه مقننه دارای چند رکن است نام ببرید. (0/5)

الف- مجلس شورای اسلامی متشکل از 270 نفر نماینده ملت

ب- شورای نگهبان که متشکل از 12 نفر، 6 عضو فقیه عادل و 6 عضو حقوقدان مسلمان .

25- در قانون اساسی به چند روش انتخابات تصریح شده است نام ببرید. (1)

1. مستقیم بودن انتخابات: رای دهندگان مستقیم و مابشراً نماینده را انتخاب میکنند.

2. انتخابات با اخذ رای مخفی: هر شخصی آزادانه نام نماینده خود را در برگه ای مینویسد و به صندوق می اندازد.

26- در چه صورتی قانون اساسی توقف انتخابات مجلس را جایز می داند؟ (1)

زمان جنگ و اشغال نظامی کشور که به پیشنهاد رئیس جمهور و تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان و تایید شورای نگهبان، انتخابات نقاط اشغال شده یا تمام مملکت برای مدتی معین متوقف میگردد .

27- نمایندگان مجلس بنا بر سوگندنامه خود به چه مواردی ملزم می شوند بیان نمایید؟ (2)

1. پاسداری از حریم اسلام، دستاوردهای انقلاب، مبنای جمهوری اسلامی و ودیعه و امانت مقدسی که ملت به

آنها سپرده است. 2. رعایت امانت و تقوی در ایفای وظایف و کالت. 3. پایبندی به استقلال و اعتدالی کشور و حفظ

حقوق و آزادی ملت و خدمت به مردم و تامین مصالح آنان. 4. دفاع از قانون اساسی .

28- طرح و لایحه را تعریف نمایید؟ (2)

لایحه قانونی: پیشنهادی است که از طرف قوه مجریه به مجلس تقدیم میگردد و یا شورای عالی استان ها به مجلس تقدیم میگردد.

طرح قانونی: از جانب 15 تن از نمایندگان مجلس و یا شورای عالی استان ها به مجلس تقدیم میگردد.

29- دوشیوه مبارزه با مجلس یا پارلمان با قوه مجریه کدام است؟ (0/5)

1. سوال 2. استیضاح

30- سوال از رئیس جمهور احتیاج به چه مقدار امضاء از نمایندگان دارد؟ (0/5)

حداقل یک چهارم کل نمایندگان مجلس شورای اسلامی از رئیس جمهور سوال کنند رئیس جمهور موظف

است در مجلس حاضر و نباید بیش از یک ماه پاسخ به طول بکشد.

31- وزرا در چه مواردی نیاز به رای اعتماد دارند بیان نمایید. (2) ص 53

مورد اول - رئیس جمهور برای هیئت وزیران پس از تشکیل و قبل از هر اقدامی باید رای اعتماد بگیرد

.. همچنین وزرا توسط رئیس جمهور تعیین و برای گرفتن رای اعتماد به مجلس معرفی میشوند.

مورد دوم - در دوران تصدی نیز مسائل مهم و مورد اختلاف، رئیس جمهور میتواند از مجلس برای هیئت

وزیران تقاضای رای اعتماد کند.

مورد سوم - هیئت وزیران یا وزیر مورد استیضاح بعد از حضور در مجلس و پاسخ باید از مجلس رای اعتماد بگیرد.

مورد چهارم - پس از ابراز اعتماد مجلس به دولت نیمی از هیئت وزیران تغییر یابد. باید مجدداً رئیس جمهور از

مجلس شورای اسلامی برای هیئت وزیران تقاضای رای اعتماد کند.

32- وظیفه کمیسیون اصل 90 قانون اساسی چیست؟ (1)

هر کس شکایتی از طرز کار مجلس یا قوه مجریه یا قوه قضاییه داشته باشد، می تواند شکایت خود را کتباً به مجلس عرضه کند. مجلس موظف است به این شکایت رسیدگی کند و پاسخ کافی بدهد و نتیجه را به اعلام کند و در مواردی که مربوط به عامه مردم باشد به اطلاع عامه برساند. کمیسیون اصل 90 برای رسیدگی به این شکایات است.

33- مراحل تکوین قانون را نام ببرید. (1/5) ص 55

34- مصوبات دولت از چند جهت مورد نظارت و کنترل قرار می گیرد نام ببرید؟ (2)

1- نظارت قوه مقننه 2- نظارت شورای نگهبان 3- تایید رئیس جمهور (نظارت اداری)

4- نظارت قضایی 5- ابطال مصوبات قوه مجریه به وسیله دیوان عدالت اداری

35- بودجه یعنی چه؟ (1)

پیش بینی هزینه و درآمد یکساله کشور و به موجب قانون محاسبات عمومی: بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است برای یک سال ملی تهیه و حاوی پیش بینی درآمدها و سایر منابع تامین اعتبار و برآورد هزینه ها برای انجام عملیاتی که منجر به وصول هدف های دولت می شود.

36- برای تنظیم بودجه چه اصولی باید رعایت شود؟ (2)

1- اصل سالانه بودن بودجه

2- اصل تعادل بودجه: تعادل در هزینه و درآمد به نحوی که نه کسری بودجه آید تا باعث فشار تورمی شود و نه افزایش بودجه که باعث افزایش توان خرید جامعه گردد.

3- اصل تقدم درآمد بر هزینه

4- اصل وحدت بودجه: تمام فعالیت ها و طرح ها و برنامه های دولت در بودجه منعکس گردد و بودجه نشاندهنده همه درآمدها و هزینه ها باشد.

5- اصل شمولیت بودجه: صورت ریز و تفصیلی بودجه

6- اصل کاملیت بودجه: هر سازهایی درآمدها و هزینه اش بطور کامل و جدا از هم در محل خود قرار گیرد.

7- اصل تخصیص بودجه: هراعتباری برای هزینه ای که پیش بینی شده تخصیص یابد.

8- اصل وضوح بودجه: تنظیم بودجه باروشنی و وضوح کامل صورت گیرد. به نحوی که همه یک مطلب را بفهمد.

37- کنترل و نظارت بر خرج بودجه به چند مرحله تقسیم می شود نام ببرید؟ (2)

1- کنترل مالی: الف - کنترل و نظارت قبل از خرج (ص 65) ب- نظارت و کنترل بعد از خرج (ص 66)

2- کنترل اداری

38- شورای نگهبان چند عضو دارد و انتخاب آنها به عهده چه مرجعی است؟ (1)

شش عضو از فقهای عادل و آگاه به مقتضیات زمان و مسائل روز

شش نفر حقوقدان در رشته های مختلف حقوقی که باید مسلمان باشند.

انتخاب شش عضو فقیه بعهدہ رهبری است و تعیین اعضای گروه حقوقدان شورای نگهبان از میان حقوقدانان مسلمانی است کہبہ وسیلہ رئیس قوہ قضاییہ بہ مجلس شورای اسلامی معرفی میشوند و با رای مجلس انتخاب میگردند.

39- 4 مورد از وظایف اصلی شورای نگهبان را بیان کنید؟ (2)

1- پاسداری از احکام اسلام و قانون اساسی از طریق تشخیص عدم مغایرت (یا انطباق) مصوبات مجلس با قانون اساسی و احکام شرع مقدس، این وظیفہ شورای نگهبان کہ در واقع بہ معنای تنفیذ شورای نگهبان نسبت بہ مصوبات مجلس می باشد باید آن را بہ عنوان شرط متاخر اعتبار قانونی تلقی نمود کہ البتہ تمیز عدم مغایرت یا انطباق مصوبات مجلس با احکام اسلام بر عہدہ فقیہان می باشد و تشخیص عدم مغایرت یا انطباق مصوبات مجلس با مقررات قانون اساسی بر عہدہ مجموعہ فقہا و حقوقدانان شورای نگهبان است .

2- تفسیر قانون اساسی کہ با تصویب سه چہارم آنان انجام میشود . کہ بہ آنظر تفسیری می گویند . نظر مشورتی در صورتی است کہ اکثریت اعضا نظری بدهند کہ بہ حد نصاب نرسیدہ باشد.

3- تایید صلاحیت کاندیداهای ریاست جمهوری از حیث واجد شرایط بودن

4- نظارت بر انتخاب مجلس خبرگان، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مراجعہ بہ آراء عمومی و ہمہ پرسی را بر عہدہ دارد.

5- حضور الزامی در مجلس شورای اسلامی بہ هنگام ادای سوگند ریاست جمهوری و بہ هنگام مذاکرات و تصمیم گیری نسبت بہ لوایح و طرح های فوری و حضور الزامی در جلسات غیر علنی مجلس برای اعتبار یافتن مصوبات احتمالا سری مجلس از وظایف این شورا است .

6- لزوم تایید توقف انتخابات در زمان جنگ و اشغال نظامی در تمامی کشور یا نقاط اشغال شدہ برای مدت معینی .

7- اظهار نظر نسبت بہ مصوبات موقت و آزمایشی کمیسیون های مجلس .

8- تشخیص عدم مغایرت مصوبات دولت با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و یا قانون اساسی .

40- دلیل محدود نمودن دورہ ریاست جمهوری بہ 8 سال چیست؟ (1/5) ص 77

41- بر اساس قانون اساسی نقش های دیگر رئیس جمهور در چه مواردی می باشد؟ (2) ص 78

1- مسئولیت سیاسی : در برابر مجلس ہم پاسخگوی اعمال خود و ہم ہئیت وزیران می باشد و مجلس از این دو لحاظ میتواند از او سوالو استیضاح کند.

2- مسئولیت جزایی: ہر گاہ رئیس جمهور متہم بہ ارتکاب جرمی مثل ارتشاء و اختلاس و غیرہ شود مسئولیت کیفری دارد و رسیدگی بہ اتہام می شود و بہ اطلاع مجلس میرسد و در دادگاہ های عمومی رسیدگی میگردد.

42- ہشت مورد از وظایف و اختیارات رئیس جمهور را نام ببرید. (2) ص 79

1- تعیین معاونان 2- عزل و نصب وزرا 3- تعیین سرپرست موقت برای وزرتخانہ های بدون وزیر

4- اخذ استعفای ہئیت وزیران یا ہریک از وزرا 5- تعیین نمایندگان ویژه با اختیارات مشخص

6- مسئولیت امور برنامه و بودجہ و امور اداری و استخدامی

7- تعیین سفیران و امضا و پذیرش استوارنامہ آنها

8-امضای مصوبات مجلس و یا نتیجه همه پرسی 9- امضای عهدنامه ها ،مقاوله نامه ها و..

10-تایید مصوبات کمیسیون های دولت 11-حضور در مجلس شورای اسلامی

12- پیشنهادتوقف انتخابات در زمان جنگ و اشغال نظامی کشور

13-اعطای نشان های دولتی

43- در صورت عدم وجود رئیس جمهور در کشور اقدام به چه مواردی جایز نیست؟(1/5) ص 83

44- چهارمورد از اهداف و آرمانهای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را نام ببرید. (2)

1-نفی هرگونه سلطه جویی ،سلطه پذیری ،ستمگری وستم کشی

2-حفظ استقلال همه جانبه ووحدت وتمامیت ارضی کشور

3-ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی وکوشش درجهت تحقق بخشیدن به وحدت سیاسی ،اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام

4-دفاع از حقوق همه مسلمانان و رفتار مبتنی بر اخلاق حسنه و قسط و عدل اسلامی با غیر مسلمانان

5-عدم تعهد در برابر قدرت های سلطه گر

6-داشتن روابط صلح آمیز متقابل با دول غیر محارب

7-ممنوعیت انعقاد قراردادهایی که به نحوی موجب سلطه بیگانه بر منابع طبیعی ،اقتصادی ،فرهنگ ،ارتش و دیگر شئون کشور میگردد.

8-سعادت انسان در کل جامعه بشری

9-شناسایی و آزادی و حکومت حق و عدل به عنوان حق همه مردم جهان.

10-حمایت از مبارزات حق طلبانه مستضعفین در برابر مستکبرین درهرنقطه از جهان درعین خودداری کامل از هرگونه دخالت درامور داخلی ملت های دیگر.

11-اعضای پناهندگی سیاسی به متقاضیان پناهندگی ،در صورتی که بر طبق قوانین ایران ،خائن و تبهکار شناخته نشوند.

45- شرایط رئیس قوه قضاییه ؟(1/5)ص 93

46- چهارمورد از وظایف رئیس قوه قضاییه را بیان کنید.(1)

1-ایجادتشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسئولیت های اصل 156.

2-تهیه لوایح قضایی متناسب با جمهوری اسلامی.

3-استخدام قضات عادل وشایسته ،عزل و نصب آنها،تغییر محل ماموریت ،تعیین مشاغل و ترفیع آنها وهمانند اینها از امور اداری ،طبق قانون .

4-نصب و رئیس دیوان عالی کشور و دادستان کل ،با مشورت قضات دیوان عالی کشور برای مدت 5سال.

5-پیشنهادوزیر دادگستری به رئیس جمهور.6-تعیین ضوابط برای تشکیل دیوان عالی کشور.

7-دیوان عدالت اداری زیر نظر رئیس قوه قضاییه 8-سازمان بازرسی کل کشور زیر نظر رئیس قوه قضاییه .

47- دو وظیفه قاضی را بیان کنید. (1)

1- حل و فصل دعاوی و اختلافات است و نهایتاً صدور حکم می باشد و به هیچ بهانه ای نمی تواند از رسیدگی و صدور حکم امتناع ورزد.

2- از اجرای تصویبنامه ها و آیین نامه های دولتی که مخالف قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است، خودداری کند.

48- مکتب اصالت فرد به چه نکاتی اشاره دارد؟ (2) ص 99

این مکتب یک تئوری سیاسی و نظریه اخلاقی است که سعادت فرد را غایت عمل اجتماعی و زندگی می شمارد و مبنای آن بر این فرض است که سودجویی فرد لزوماً به تامین سود کلی جامعه منجر خواهد شد. در نتیجه این مکتب بر حق مالکیت به عنوان شرط آزادی، تاکید می کند و مخالف نظارت نامحدود دولت بر امور اجتماع است و مداخله دولت را هنگامی لازم می شمارد که برای تامین آزادی عمل فرد باشد. این نظریه ترکیب جامعه را از افراد یک ترکیب اعتباری می داند و معتقد است که جامعه و قانون و سنت وجود اصیل و عینی و حقیقی ندارند بلکه وجودی اعتباری و انتزاعی دارند و آنچه وجود اصیل و عینی و حقیقی دارد فرد است و بس و سرنوشت هر فرد مستقل از سرنوشت افراد دیگر است.

49- مکتب اصالت اجتماع قائل به چه مطلبی است؟ (2)

طبق این مکتب برای هیچکس نمی توان حق یا هدف یا منفعتی جدا از مصالح گروه و جماعت تصور کرد، لذا هر فرد باید افکار و اعمال خود را با آنچه دولت در خیر و صلاح جامعه می داند، تطبیق دهد و دولت را نمی توان تحت هیچ عنوان محدود ساخت. طبق این نظریه هر چه هست روح جمعی، وجدان جمعی، اراده و خواست جمعی است. شعور و وجدان فردی مظهري از شعور و وجدان جمعی است.

50- نظر اسلام راجع به اصالت فرد و اجتماع چیست؟ (2)

آیات قرآن کریم نظریه سوم یعنی اصالت آمیخته فرد و اجتماع را تایید می کند، زیرا از یک طرف قرآن برای امت ها به عنوان یک انسان، سرنوشت مشترک، نامه عمل مشترک، فهم و شعور مشترک و حتی عمل، طاعت، عصیان، اجل و موت قائل است.

بدیهی است که امت اگر وجود عینی نداشته باشد سرنوشت فهم و شعور و طاعت و عصیان معنا ندارد اینها دلایلی است که قرآن برای نوعی حیات قائل است، که حیات جمعی و اجتماعی است، حیات جمعی صرفاً یک تشبیه و تمثیل نیست، یک حقیقت است همچنانکه مرگ جمعی نیز یک حقیقت است.

51- منظور از تربیت، امنیت و آزادی از نگاه اسلام چیست؟ (1/5) ص 101

52- آزادی عقیده از دیدگاه مرحوم علامه طباطبایی چگونه تبیین می شود؟ (2) ص 105

بعضی گمان کرده اند که اسلام طرفدار آزادی عقیده بطور مطلق است و اجازه می دهد هر کس هر دینی را خواست انتخاب کند حتی بت پرستی این به هیچ وجه صحیح نیست. چگونه ممکن است اسلام که شالوده اش بر توحید و نفی شرک است مردم را در مخالفت با اصل توحید آزاد بگذارد؟

این یک تناقض صریح است و عیناً مانند این است که دردنیای امروز آزادی در مخالفت با قوانین وضع شده به مردم داده شود. این معنی با وضع قرارداد آن قوانین اصلاً سازش ندارد. جمله لاکراه فی الدین " یک حقیقت

تشریحی است که متکی بر یک حقیقت تکوینی است و از قبیل احکام ارشادی است. یعنی کسی مجبور به پذیرفتن دین نیست و از راه اجبار به نتیجه نمی‌رسید.

53- ادیان و مذاهب قانونی در جمهوری اسلامی ایران در چه مواردی آزاد هستند؟ (1/5) ص 106

54- در اسلام چه ضوابطی برای آزادی قلم و بیان گفته شده بفرمایید؟ (1)

1- اصل مسئولیت همگانی: همه افراد از مسئولین حکومت تا احاد مردم همه مسئول و نگهبان هستند.

2- انتقاد از زمامداران یا حق عصیان علیه زمامدار: اسلام اطاعت از زمامداران را تا وقتی با عدل و انصاف عمل میکنند لازم میدانند.

55- شروط تشکیل احزاب جمعیت‌ها چیست؟ (2)

عدم نقض آزادی، استقلال، وحدت ملی، موازین اسلامی و اساس جمهوری اسلامی می‌داند و از طرفی چون برخی از این اجتماعات در بعضی مناطق از اکثریت برخوردار باشند و استبداد حزبی ایجاد کنند یا اینکه مورد تایید حکومت باشند و مسئولیت اجتماعات یا دستگاه‌های دولتی به نحوی شرکت در آنها اجبار و یا به علت‌هایی دیگر شرکت در آنها را منع نمایند

56- شروط تشکیل گروه‌هایی‌ها و راهپیمایی‌ها چیست؟ (1)

1- اسلحه حمل نکنند 2- مخل مبانی اسلام نباشند.

57- سه مصداق از آزادی مدنی را نام ببرید با توضیح مختصر؟ (1/5) ص 110 و 111

58- نظر اسلام نسبت به تفاوت‌های خلقتی و حقوقی زن و مرد چیست توضیح دهید. (2) ص 117

سلام در این مورد فلسفه خاصی دارد و برای زن و مرد در همه موارد یک نوع حقوق و یک نوع وظیفه و یک نوع مجازات قائل نشده است. در نتیجه در مواردی برای زن و مرد وضع مشابه و در موارد دیگر وضع نامشابهی در نظر گرفته است. مثلاً در کسب دانش زن و مرد را مساوی و یا برابری در اصل انسانیت و همچنین برابری در امور اقتصادی و مالی.

با وجود این تفاوت‌هایی را هم قائل شده است در مورد قضاوت و شهادت و حقوق زناشویی و حدود و ارث.

منظور خلقت از این تفاوت‌ها محک‌تر شدن پیوند خانواده‌ها و پایه‌ریزی شالوده وحدت بین آنهاست. و تقسیم حقوق و وظایف بین مرد و زن. دین اسلام دین مساوات است ولی تشابه و یکنواختی حقوقی را نمی‌پذیرد.

59- براساس قانون اساسی در چه صورت امکان برگذاری دادگاه‌های غیر علنی وجود دارد؟ (1)

الف- وقتی که به تشخیص دادگاه علنی بودن آن منافی عفت عمومی یا نظم عمومی باشد.

ب- در دعاوی خصوصی که طرفین دعوی تقاضا کنند محاکمه علنی نباشد.

60- منظور از دادگاه صالح در اصل 36 قانون اساسی چیست؟ (1) ص 122

دادگاهی که صلاحیت ذاتی و محلی برای رسیدگی داشته باشد. مثلاً دادگاه‌های عمومی برای محاکمه نظامیان صلاحیت ندارد.

61- اصل عدم عطف قانون به ماسبق را توضیح دهید. (1) ص 123

اثر قانون نسبت به آینده است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد. لذا مجازات باید به موجب قانونی باشد که قبل از ارتکاب عمل مقرر شده و هیچ عملی به موجب قانون متاخر مستوجب مجازات نیست.

62- چهارمورد از مواردی که در قانون اساسی راجع به حقوق اقتصادی ملت که به آن اشاره شده است را نام ببرید. (2)

- 1- هرکس مالک حاصل کسب و کار مشروع خویش است .
- 2- مالکیت شخصی از راه مشروع باشد، محترم است .
- 3- هیچکس نمی تواند به عنوان مالکیت نسبت به کسب و کار خود، امکان کسب و کار را از دیگری سلب کند.
- 4- تامین نیازهای اساسی: مسکن، خوراک، پوشاک، درمان و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.
- 5- تامین شرایط و امکانات کار برای همه: به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قراردادان وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند و وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا همراه مشروع دیگر.
- 6- عدم وضع هیچگونه مالیات مگر به حکم قانون .
- 7- برخورداری از تامین اجتماعی: از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، از کارافتادگی، بی سرپرستی، در راه ماندگی، حوادث و سوانح .
- 8- استرداد اموال و ثروت های نامشروع .

63- اهمیت نیاز به شوراها را بیان کنید. (2)

در ایران امور کشور باید به اتکاء آراء عمومی اداره شود. بنابراین به موجب اصل 100: برای پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی، اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان، یا استان یا نظارت شورایی به نام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان، یا استان صورت می گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می کنند. شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان و حدود وظایف و اختیارات و نحوه انتخاب و نظارت شوراها را مدکور و سلسله مراتب آنها را... قانون معین می کند.

64- اصول حاکم بر ایجاد شوراها چیست؟ (2)

- 1- رعایت اصول وحدت ملی
- 2- رعایت تمامیت ارضی
- 3- رعایت نظام جمهوری اسلامی
- 4- تابعیت حکومت مرکزی

65- در قانون اساسی چند نوع شورا مقرر شده را نام ببرید. (1/5) ص 127

66- هدف از تشکیل شورای عالی امنیت ملی چیست؟ (0/5)

تشکیل شورای مزبور به منظور تامین منافی ملی، پاسداری از انقلاب اسلامی، پاسداری از تمامیت ارضی و پاسداری از حاکمیت ملی میباشد.

67- وظیفه شورای عالی امنیت ملی را بیان کنید. (1/5) ص 128

68- وظیفه مجمع تشخیص مصلحت نظام چیست؟ (1) ص 130

در مواردی که مصوبه مجلس شورای نگهبان خلاف موازین شرع و یا قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام نظر شورای نگهبان را تامین نکند و مشاوره دراموری که رهبری به آنان ارجاع می دهد و سایر وظایفی... به دستور رهبری تشکیل میشود.

- 69- اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام توسط چه کسی مشخص می شوند؟ (0/5) ص 130
- اعضای ثابت و متغیر این مجمع را مقام رهبری تعیین می نماید. مقررات مربوط به مجمع توسط خود اعضا تهیه و تصویب و به تایید رهبری خواهد رسید.
- 70- از نظر استاد شهید مطهری تفاوت آزادی تفکر و عقیده چیست؟ (2) ص 105
- 71- به موجب اصل اول قانون اساسی نظام سیاسی حاکم ایران ..... است که ..... بیانگر شکل نظام و ..... نشانگر محتوای آن است؟ (0/5)
- a) جمهوری دینی، دینی، جمهوری
 b) حکومت اسلامی، حکومت، اسلامی
 c) جمهوری اسلامی، اسلامی، جمهوری
 d) جمهوری اسلامی، جمهوری، اسلامی (صحیح) ص 27 کتاب
- 72- اعضای شورای موقت رهبری کدامند؟ (0/5)
- الف- رئیس جمهور، رئیس قوه قضاییه، رئیس مجلس
 ب- رئیس جمهور، رئیس قوه قضاییه، یکی از فقهای شورای نگهبان. (صحیح) ص 34 کتاب
 ج- رئیس جمهور، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام
 د- رئیس قوه قضاییه، یکی از اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام، یکی از فقهای شورای نگهبان
- 73- وظایف رهبری نسبت به کدامیک از نهادهای قانونی زیر می باشد؟ (0/5)
- الف- مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای بازنگری قانون اساسی، صدا و سیما
 ب- مجمع تشخیص، ستاد مشترک ارتش، صدا و سیما
 ج- صدا و سیما، بخش اداری قوه مجریه، بخش نظامی قوه مجریه
 د- همه موارد بالا (صحیح) ص 36 کتاب
- 74- کدامیک از موارد زیر قابل ارجاع به همه پرسى نیست؟ (0/5)
- الف- موارد اجتماعی
 ب- سیاسی
 ج- نظامی (صحیح) ص 41 کتاب
 د- فرهنگی
- 75- ملاک افزایش تعداد نمایندگان کدامیک از موارد زیر است؟ (0/5)
- الف- اصلا زمان ملاک نیست
 ب- زمان و جغرافیا
 ج- زمان، عوامل سیاسی، انسانی و جغرافیایی (صحیح) ص 43 کتاب
 د- زمان ملاک نیست ولی عوامل سیاسی، انسانی و جغرافیایی ملاک است.
- 76- کدام یک از طرح های زیر به کمیسیون ارجاع داده نمی شود؟ (0/5)
- الف- طرح ها و لوایح یک فوریتی
 ب- طرح های دو فوریتی
 ج- طرح ها و لوایح دو فوریتی. و سه فوریتی (صحیح) ص 50 کتاب
 د- هیچ کدام

77- استیضاح وزرا به چه تعداد امضای نمایندگان نیاز دارد؟

- الف- ده نفر از نمایندگان (صحیح) ص 54 کتاب
ب- یک چهارم نمایندگان
ج- 25 نفر از نمایندگان
د- دیوان محاسبات کشور

78- کدامیک از مراکز زیر وظیفه نظارت بر بودجه کل کشور را دارد؟

- الف- سازمان بازرسی کل کشور
ب- دیوان محاسبات کشور (صحیح) ص 64
ج- سازمان برنامه و بودجه
د- شورای نگهبان

79- پیش نویس قرارداد یا صورت جلسه مذاکرات و یا ثبت مذاکرات مقامات رسمی دو کشور کدامیک از موارد زیر است؟ (0/5)

- الف- عهدنامه ب- کنوانسیون ج- قرارداد بین المللی د- پروتکل (صحیح) ص 67 کتاب
80- مهلت اظهار نظر شورای نگهبان برای مصوبات مجلس در موارد عادی و فوری کدام است؟
الف- 10 روز - 2 روز
ب- 10 تا 20 روز - یک هفته
ج- 10 تا 20 روز - 24 ساعت (صحیح) ص 72
د- 20 روز - 10 روز

81- انتخاب رئیس قوه قضاییه به عهده کیست؟

- الف- رهبری (صحیح) ص 93
ب- مجلس شورای اسلامی
ج- شورای نگهبان
د- رئیس جمهور

82- هیچ کس در جامعه مجرم و خلافکار و بزهکار نیست مگر اینکه خلاف آن ثابت شود. این حکم دلالت دارد بر قاعده .....

- الف- عدم عطف قانون به ماسبق
ب- عدم اضرار به غیر
ج- لاجرح
د- برائت (صحیح) ص 123 کتاب

83- کدامیک از افراد ذیل جزو اعضای شورای عالی امنیت ملی نیستند؟ (0/5)

الف- دو عضو ثابت مجمع تشخیص مصلحت نظام (صحیح) ص 128

ب- روسای سه قوه

ج- وزیر امور خارجه

د- ریس ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح

التماس دعا از همه عزیزان